

EUFÓNIA

Eufónia je ŕubozvučnosť, veršová hudobnosť, melodickosť a rytmickosť literárneho textu.

Niektoré literárne školy a prúdy (napr. symbolizmus, poetizmus) kládli osobitný dôraz na eufóniu slovesných, najmä básnických diel, usilovali sa priblížiť poéziu hudbe.

Eufónia sa zakladá na opakovaní hlások, prípadne slabík alebo skupiny hlások, na zámernom výbere a rozložení samohlások a spoluhlások.

Veľký dôraz na ŕubozvučnosť, eufonickosť svojich veršov kládol napr. I. Krasko a L. Novomeský.

Príklady:

a) zámerné rozloženie samohlások v rámci verša –

Z cudziny tulák kročil som na ňu

b) opakovanie tých istých alebo podobných hlások (zvukosled) –

*Klín výšín syčí šípy bystriny,
džezuje žvatlavý džavot riav*

c) zvukosledy napodobňujúce prírodné a pracovné zvuky (onomatopoja čiže zvukomal'ba):

Duní Dunaj a luna za lunou sa valí

d) zvláštnym druhom zvukosledu je paronomázia, t. j. hromadenie takých slov vo verši, ktoré majú rovnaký slovný základ –

slavme slavně slávu Slávův slavných

INVERZIA

Inverzia je syntaktická štylistická figúra, ktorá vzniká narušením obvyklého (ustáleného) poriadku slov vo vete. Inverzia sa týka najmä slovosledu prívlastkov, a to zhodných i nezgodných. Najčastejšie sa uplatňuje v poézii.

Inverzia bola obľúbeným prostriedkom napr. v období klasicizmu (J. Hollý, J. Kollár) a je príznačná aj pre poéziu P. O. Hviezdoslava.

*O věkové dávní, jako noc vůkol mne ležící,
ó, krajino všeliké slávy i hanby plná!
Od Labe zrádného k rovinám až Vlsy nevěrné,
od Dunaje k hltavým Baltu celého pěnám:
krásnohlasý zmužilých Slovanů kde se někdy ozýval,
aj oněmel již, byv k ourazu zášti, jazyk.*

(J. Kollár, *Slávy dcera – Předzpěv*)

HUMORESKA

Humoreska je veselá poviedka alebo novela, v ktorej dominuje humor. Jej hlavným cieľom je pobaviť čitateľa, vyvolať smiech na účet zobrazených hrdinov. Charakteristickým znakom humoresky je láskavý humorný vzťah autora k opisovaným hrdinom (v humoreske je menšia miera kritiky ako v satire). Autor nezaujíma v humoreske odmietavý postoj, iba sa pokúša humorom napraviť isté nedostatky v spoločnosti, alebo isté chyby či slabé stránky hrdinov.

V slovenskej literatúre majú charakter humoresiek mnohé krátke prózy G. K. Zechentera-Laskomerského, M. Kukučína, J. Jesenského a iných. Najvýraznejším predstaviteľom slovenskej humoresky bol J. Jesenský (*Slniečny kúpeľ, Štvorylka*), no niektoré jeho prózy sú už skôr satirou (*Pani Rafiková*).